

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen vuoden 2021 kuntavaaleihin

296/00.00.00/2020

KH 07.12.2020 § 234

Lisätiedot:

kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh. 050 3540121
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kuntavaalit toimitetaan ensi vuonna sunnuntaina 18.4.2021 ennakkoäänestyksen ollessa 7.–13.4.2021.

Vaalilain 15 §:n mukaan kaupunginhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta ja laitoksissa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta (kotiäänestyksen hoitaa keskusvaalilautakunnan määräämät vaalitoimitsijat).

Koska Kauniainen on jaettu kolmeen äänestysalueeseen, tulee asettaa *kolme vaalilautakuntaa*. Sen sijaan Kauniaisissa on katsottu *yhden vaalitoimikunnan* riittävän. (Laitosäänestyspaikoiksi on esitetty Villa Bredan hoivayksikkö ja Kaunialan Sairaala Oy.)

Vaalilautakunnan pääasiallisena tehtävänä on vaalipäivän äänestyksen järjestäminen äänestysalueella ja äänestysalueella annettujen äänestyslippujen alustava ääntenlaskenta ja toimittaminen edelleen. Vaalilautakuntien toiminta alkaa viimeistään vaaliviikonlopun perjantai-iltana tai lauantaiamuna.

Vaalitoimikunnan tehtävä on järjestää ennakkoäänestys laitoksissa. Vaalitoimikunnan työ alkaa viimeistään ennakkoäänestyksen alkamispäivänä.

Kuhunkin *vaalilautakuntaan* kuuluu viisi jäsentä (puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä) sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään kolme. Kauniaisissa on perinteisesti valittu vaalilautakuntiin 5 varajäsentä, jotka yleensä ovat kaikki myös osallistuneet työhön.

Vaalitoimikuntaan kuuluu kolme jäsentä (puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen) sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään kolme. Kauniaisissa on perinteisesti valittu 3 varajäsentä.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Vaalikelpoisuus vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan määräytyy sen mukaan kuin kuntalaissa säädetään (71 ja 74 §). Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenet sekä varajäsenet on valittava vaalikelpoisista kunnan asukkaista. Lisäksi heidän tulee olla äänioikeutettuja.

Vaalilain 15 §:n mukaan sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten, että niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa kun-

nassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Viime kuntavaaleissa ehdokkaita olivat asettaneet seuraavat puolueet: PS, Vas., PP, SDP, Kesk., RKP, Kok., KD ja Vihr.
https://www.kauniainen.fi/kaupunki_ja_paatokseteko/paatokseteko/vaalit/kuntavaalit_2017/ehdokkaat.

Niin kauan kuin yksikin huomioon otettava äänestäjäryhmä on vailla edustusta, ei muusta ryhmästä saisi valita kahta edustajaa. Harkittaessa edustavuutta vaalilautakunnissa ja -toimikunnassa tarkastellaan jäseniä ja varajäseniä erikseen.

Vaalilain mukaan ehdokas ei voi olla *vaalilautakunnan* jäsenenä tai varajäsenenä, eikä ehdokas tai hänen lähisukulaisensa voi olla *vaalitoimikunnan* jäsenenä tai varajäsenenä.

Jokaisessa vaalitoimielimessä on oltava kumpaakin kansalliskieltä puhuvia, jotta pystytään palvelemaan äänestäjiä heidän omalla kielellään.

Tasa-arvolain 4 § 2 momentin mukaan tulee kunnallisissa toimielimissä olla sekä miehiä että naisia kumpiakin vähintään 40 %. Tasa-arvolain vaatimusten osalta jäseniä ja varajäseniä on tarkasteltava erikseen.

Vaalien kitkattoman kulun kannalta vaalilautakuntiin ja -toimikuntaan on pyrittävä valitsemaan riittävän kokemuksen ja pätevyyden saavuttaneita henkilöitä. OM:n ohjeissa on painotettu, että toimielinten jäsenillä, erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä, tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Kaikilta viime kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneilta puolueilta tiedustellaan puolueen halukkuutta osallistua kaupungin vaalitoimielinten asettamiseen. Puolueiden on syytä henkilöehdotuksissaan huomioida käynnissä olevan covid-19 pandemian käytännön vaikutukset ja varmistaa, että ehdotetut henkilöt antavat suostumuksensa tehtävään ja ovat varmasti käytettävissä (tämä erityisesti ns. riskiryhmiin kuuluvien kohdalla). Vaalitoimielimille tullaan toimittamaan OM:n ja THL:n yhdessä antamien ohjeiden mukaiset suojarusteet, mutta valittavien henkilöiden on hyvä tiedostaa, että tulevat tekemään tiiviisti työtä yhdessä useamman tunnin ajan.

Normaalioloissa vaalitoimikunnan jäsenet ovat voineet toimia myös vaalilautakunnassa vaalipäivänä. Tällä kertaa on kuitenkin pandemiasta johtuen mahdollista, että vaalitoimikuntiin valitaan eri henkilöt kuin vaalilautakuntiin. Lisäksi otetaan pandemian vaikutukset huomioon siten, että suunnitelmassa on määrätä enemmän varajäseniä kuin aiemmin sekä mahdollisesti myös varajäseniä varalle.

Tarkoituksena on valmistella asia aikaisemmin jo hyväksi havaitun aikataulun mukaan siten, että valinnat voidaan tehdä KH:n kokouksessa 15.2.2021. Tiedossa on, että tämä asettaa kuten aiemminkin haasteita puolueille, koska ehdotukset vaalitoimielimiin tulee toimittaa viimeistään helmikuun alkupäivinä, vaikka ehdokasasettelun määräpäivä on vasta 9.3.2021.

KH merkitsee asian tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.